

**A nemzetiszocialista megsemmisítő gépezet működése Kamenyec-Podolszkijban
(1941. augusztus 26-28)**

*Témajavaslat a Kamenyec-Podolszkijban 1941 nyarán elkövetett tömegmészárlás 70.
évfordulója alkalmából tartandó tudományos konferenciára*

dr. Gellért János

A zsidókérdés nemzetiszocialista szellemű végső megoldásának tömegerejét 1941-ben a Szovjetunióban, amikor még szó sem volt megsemmisítő táborokról, a német történészek által szemléletesen „*Fussvolk der Endlösung*”-nak nevezett rendőrzászlóaljok alkották. Ha a magyar történelemben nem lenne már pozitív értelemben foglalt a szó, „a végső megoldás talpasainak” nevezhetnénk őket, de amiatt, mert részt vettek védtelen emberek rasszista alapú tömeges legyilkolásában, helyesebb őket a végső megoldás mezei hadának nevezni. Véres szerepüket a szovjetunióbeli zsidók elpusztításában a kutatás éppen úgy viszonylag későn tárta fel mint Himmler öt közvetlen teljhatalmú megbízottjának (*Höherer SS- und Polizeiführer*) ez ügyben a megszállt szovjet területeken kifejtett tevékenységét.

1941 augusztusában éppen ez a két „intézmény” szervezte meg és hajtotta végre Kamenyec-Podolszkijban a holokauszt első öt számjegyű tömeggyilkosságát. Ennek ellenére viszonylag későn, 2001-ben jelent meg az első átfogónak mondható tanulmány a tragikus eseménysorról. Klaus-Michael Mallmann, a Német Szövetségi Levéltár (*Bundesarchiv*) ludwigsburgi részlege tudományos igazgatójának munkája az eddig legalaposabb levéltári kutatáson alapuló mű a bennünket, magyarokat közletről érintő téma nem magyarországi vonatkozásairól. A német történész egyik alapvető állítása az, hogy a háromnapos tömegmészárlást egy maroknyi, a zsidók elpusztítására „szakosodott” meggyőződéses náci az említett rendőrzászlóalj egyikének (a 320-asnak) a segítségével, és ami talán a legfontosabb, nem egyedül „világnézetük” gyakorlatban való átültetésére, hanem legalább annyira a Wehrmacht név szerint is kimutatható felső szintű vezetőinek a megrendelésére hajtotta végre.

Előadásomban a Ludwigsburgi Levéltárban folytatott önálló kutatásomra építve fogom rekonstruálni a három véres augusztus végi nap történéseit a 320-as rendőrzászlóalj tagjaival az ötvenes évek végén, hatvanas évek elején rögzített ügyészégi kihallgatási jegyzőkönyvek segítségével.